

Programma van Eisen

Kunstwerk Mgr.
Nolensplein

2025-11-25

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Projectfasen	3
3. Opdrachtschrijving	4
3.1. Aanleiding: Waarom is het kunstwerk gewenst en wie zijn betrokken?	4
3.2. Situatieanalyse: Onderzoek de omgeving op historisch, sociaal, cultureel en stedenbouwkundig vlak.	4
3.3. Artistieke richting: Geef aan of het werk figuratief, interactief of toegepast moet zijn, en benoem eventuele thema's.....	4
4. Randvoorwaarden	5
4.1. Inhoudelijk: ervaring van de kunstenaar, ruimte voor interpretatie	5
4.2. Praktisch: tijdelijk of permanentie, materiaalkeuze, vandalismebestendigheid, regelgeving	5
5. Draagvlak en communicatie	6
6. Financiering en begroting	6
7. Selectieprocedure kunstenaar	7
8. Uitvoering en beheer	8
9. Oplevering en auteursrecht	8
10. Bijlagen	9
10.1. Gunningscriteria.....	9
10.2. Beoordelingsformulier	10
Samenvatting.....	10
Vormvereisten en volledigheid.....	10
Beoordelingsformulier per criterium	11
Totaalscore en advies	12

1. Inleiding

Het Programma van Eisen (PvE) voor het kunstwerk op het Mgr. Nolensplein in Breda is opgesteld als leidraad voor burgerinitiatieven en kunstenaars die een kunstwerk in de openbare ruimte willen realiseren. De gemeente Breda streeft naar een diverse en inclusieve kunstbeleving in de stad en ziet kunst in de openbare ruimte als maatwerk, afhankelijk van locatie, budget en betrokken partijen.

Het PvE biedt geen vast stappenplan, maar beschrijft verschillende invalshoeken en processen die relevant zijn voor het realiseren van een kunstproject. Het document benadrukt dat de opdrachtgever en kunstenaar samen moeten bepalen wat een zinvolle aanpak is binnen de context van het project.

2. Projectfasen

Het PvE beschrijft de volgende fasen:

1. **Aanleiding en opdrachtomschrijving**
2. **Schetsontwerp (SO)** – eerste ideeën van kunstenaars
3. **Voorlopig Ontwerp (VO)** – uitwerking van het SO
4. **Definitief Ontwerp (DO)** – technische en budgettaire onderbouwing
5. **Uitvoering**
6. **Oplevering, eigendom en beheer**

3. Opdrachtomschrijving

Een goede opdrachtomschrijving legt de verwachtingen van initiatiefnemers vast en definieert de randvoorwaarden. Belangrijke onderdelen zijn:

3.1. Aanleiding: Waarom is het kunstwerk gewenst en wie zijn betrokken?

Het Mgr. Nolensplein wordt opnieuw ingericht. Het doel van de herinrichting is het realiseren van een duurzaam levendig plein met verbinding met en authenticiteit van de wijk. In dit herinrichtingsplan is ruimte gereserveerd voor een kunstwerk in de openbare ruimte dat een blijvende plek krijgt op het plein. Het kunstwerk moet bijdragen aan de verbinding binnen de wijk, en een gevoel van eigenaarschap creëren bij de bewoners.

Doel van de opdracht

Ontwerp en realiseer een kunstwerk dat:

- **De identiteit van de wijk Heuvel** weerspiegelt.
- **Wijkbewoners actief betreft** in het ontwerp- en maakproces.
- **Jongeren en de volgende generatie** expliciet meeneemt in participatie en betekenisgeving.
- **Verbinding en betrokkenheid** stimuleert, zowel tijdens het proces als in de uiteindelijke beleving van het kunstwerk.

3.2. Situatianalyse: Onderzoek de omgeving op historisch, sociaal, cultureel en stedenbouwkundig vlak.

De wijk Heuvel is als eerste naoorlogse wijk in Breda grotendeels tussen 1949 en 1955 gebouwd en staat bekend om zijn arbeiderswoningen en de recente transformatie naar een gemengde wijk met meer groen en diversiteit in woningtypes. De Heuvel was oorspronkelijk een gehucht rondom het Heuvelplein, en de naam verwijst naar de heuvels die vroeger tussen het Heuvelplein en Princenhage lagen. De wijk grenst aan Princenhage, de Turfvaart, en de Aa of Weerijds met het Zartpark. In de afgelopen jaren heeft de wijk een metamorfose ondergaan, met meer aandacht voor groen, gevarieerde woningbouw en een mix van bewoners. ([19 heuvel breda \(1\).pdf](#))

3.3. Artistieke richting: Geef aan of het werk figuratief, interactief of toegepast moet zijn, en benoem eventuele thema's.

Het centrale thema van het kunstwerk is "de wijk Heuvel". De interpretatie van dit thema is vrij: makers worden uitgenodigd om hun eigen artistieke visie te geven

op wat de wijk betekent, hoe zij zich ontwikkelt, en wat haar karakter vormt. Denk aan:

- **De geschiedenis, verhalen en identiteit** van de wijk.
- De **sociale dynamiek** en diversiteit van bewoners.
- De **toekomstvisie** van de wijk, met nadruk op de volgende generatie.
- De **architectuur, natuur, rituelen of symbolen** die typerend zijn voor Heuvel.

Het kunstwerk mag **experimenteel, poëtisch, abstract of figuratief** zijn, zolang het de wijk op een betekenisvolle manier representeert en uitnodigt tot ontmoeting en gesprek.

4. Randvoorwaarden

4.1. Inhoudelijk: ervaring van de kunstenaar, ruimte voor interpretatie

- Je noemt jezelf **maker, kunstenaar of ontwerper**. Een diploma is niet vereist.
- Je hebt **connectie met Breda**, en met name met de **wijk Heuvel**.
- Je hebt affiniteit met **sociale processen** en **participatief werken**.

4.2. Praktisch: tijdelijk of permanentie, materiaalkeuze, vandalismebestendigheid, regelgeving

- Het kunstwerk moet geschikt zijn voor de openbare ruimte: veilig, behevriendelijk, vandalismebestendig en bestand tegen weersinvloeden.
- Het kunstwerk krijgt een permanente plek op het Mgr. Nolensplein en moet daarom een levensduur hebben van 10 tot 20 jaar of passend bij het werk.
- De locatie van het kunstwerk wordt bepaald in overleg met de beheerders van de openbare ruimte.
- Het kunstwerk mag niet aanstootgevend zijn en moet toegankelijk zijn voor iedereen.

5. Draagvlak en communicatie

Het betrekken van buurtbewoners, ondernemers en andere stakeholders is essentieel. Het ontwerptraject moet dan ook een procesaanpak bevatten waarin wijkbewoners actief worden betrokken. Hierin is extra aandacht voor de toekomstige gebruikers van het plein.

De participatie kan plaatsvinden via workshops, co-creatie sessies, interviews, of andere vormen van samenwerking. De gemeente kan hierin meedenken en adviseren na de selectieprocedure.

6. Financiering en begroting

De financiering bestaat uit middelen uit het project van de herinrichting Mgr. Nolensplein. Indien nodig kunnen mogelijkheden van subsidies onderzocht worden door de kunstenaar. Kostenposten zijn onder andere honoraria, materiaal, vergunningen en transport.

- Totaal beschikbaar uitvoeringsbudget: €30.000 excl. BTW.
  - Inclusief honorarium voor ontwerp en uitvoering.
  - Inclusief kosten voor productie, vergunningen, transport en plaatsing.
- Aanvullende financiering via fondsen en subsidies is toegestaan.

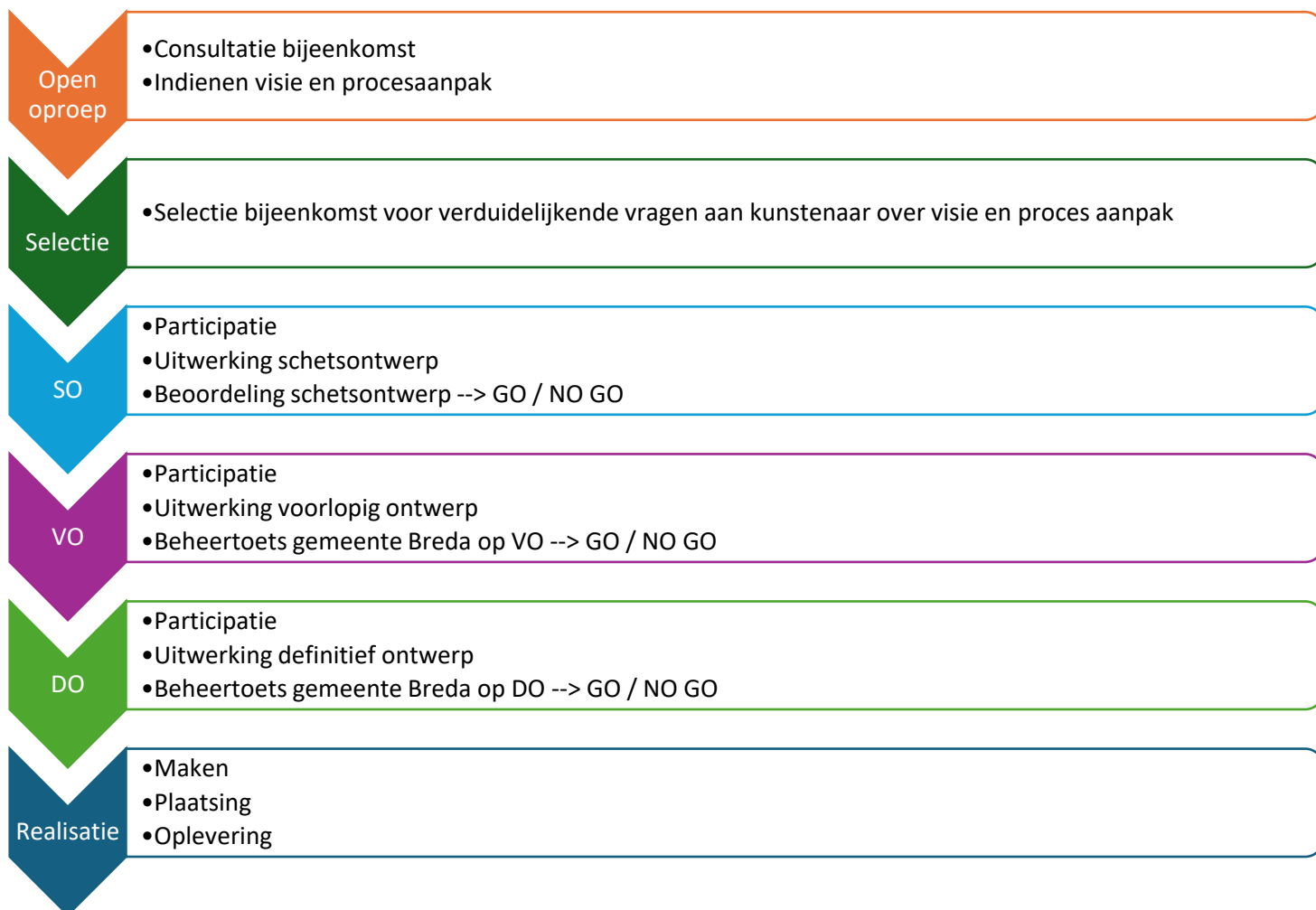
7. Selectieprocedure kunstenaar

Er wordt een open oproep verspreid via Plan Breda, sociale mediakanalen, de wijkwebsite en berichten aan kunstinstellingen waar kunstenaars bij aangesloten zijn.

Makers (kunstenaars) worden uitgenodigd om een consultatie over de herinrichting en informatie over de wijk bij te wonen. Geïnteresseerde makers kunnen vervolgens een visie, procesaanpak, portofolio en cv indienen via de werkwijze die vermeld staat op Plan Breda.

Een commissie bestaande uit bewoners, professionals en vertegenwoordigers van de gemeente Breda selecteren één plan (één maker) volgens de beoordelingscriteria uit bijlage 1.

De geselecteerde maker werkt het plan uit tot een schetsontwerp en presenteert dit aan de commissie. Na goedkeuring volgt de uitwerking tot een definitief ontwerp en de uitvoering. Belangrijke onderdelen in deze stappen is het participatief werken.

8. Uitvoering en beheer

- De uitvoering gebeurt volgens het definitief ontwerp.
- De kosten voor uitvoering zijn onderdeel van het uitvoeringsbudget van €30.000 excl. btw. Dit geldt ook voor de bekostiging van de benodigde vergunningen.
- De kunstenaar vraagt indien nodig de benodigde vergunningen aan.
- De kunstenaar bepaalt zelf met welke aannemer ze samenwerken.
- De kunstenaar stelt een onderhoudsplan op voor de eerste 5 jaar. Deze wordt vervolgens ingeregeld bij gemeente Breda. De kunstenaar kan met de verantwoordelijke ambtenaar in gesprek voor het bepalen van de inhoud van het onderhoudsplan.

9. Oplevering en auteursrecht

Oplevering volgt na realisatie tijdens een schouwmoment op locatie. Het eigendom van het kunstwerk wordt overgedragen aan gemeente Breda, maar het auteursrecht blijft bij de kunstenaar. Verplaatsing of verwijdering van het kunstwerk in de toekomst vereist overleg met de kunstenaar vanwege persoonlijkheidsrechten.

Afspraken over de oplevering en auteursrecht worden vastgelegd in een overeenkomst.

10. Bijlagen

10.1. Gunningscriteria

Per maker wordt er een beoordelingsrapport opgesteld door de beoordelingscommissie. De beoordeling is gebaseerd op het Programma van Eisen (PvE) en vindt plaats aan de hand van vooraf vastgestelde criteria.

De beoordeling vindt plaats op basis van 2 stappen:

- 1) Allereerst is getoetst of is voldaan aan de vormvereisten en of de inschrijvingen volledig waren.
- 2) Daarna zijn de inschrijvingen door een beoordelingsteam beoordeeld aan de hand van de gunningscriteria, zoals omschreven in "beoordelingsformulier van 14 oktober 2025". Hierin staan de volgende gunningscriteria:
  - a. Artistieke visie
  - b. Participatieaanpak
  - c. Relevantie thema
  - d. Verbinding en betrokkenheid
  - e. Connectie met Breda
  - f. Ervaring en profiel
  - g. Materialen en duurzaamheid
  - h. Toegankelijkheid en inclusie
  - i. Technische haalbaarheid
  - j. Samenwerking en communicatie
  - k. Beheer en onderhoud

De commissie heeft per maker een totaalscore vastgesteld en een gemotiveerd advies uitgebracht.

10.2. Beoordelingsformulier

Samenvatting

Geef hier een korte samenvatting van het voorstel en de algemene indruk van de commissie.

Vormvereisten en volledigheid

Criteria	Toelichting	Volledig (1-3-5)	Toelichting commissie
Aanwezigheid bij consultatie	De kunstenaar heeft zich aangemeld voor de consultatie en was aanwezig		
Visiedocument	De kunstenaar heeft een visiedocument ingestuurd volgens één van de mogelijke formats		
Procesaanpak	De kunstenaar heeft een procesaanpak beschreven en ingestuurd volgens de mogelijke formats		
Portfolio	De kunstenaar heeft een portfolio toegevoegd van eerdere werken		
CV	De kunstenaar heeft een CV ingestuurd		

Beoordelingsformulier per criterium

Beoordelingscriteria	Toelichting	Score (1-5)	Toelichting commissie
Artistieke visie	Reflecteert het kunstwerk de identiteit van de wijk Heuvel?		
Participatieaanpak	Worden wijkbewoners, jongeren en andere stakeholders actief betrokken bij het ontwerpproces?		
	Worden wijkbewoners, jongeren en andere stakeholders actief betrokken bij het maakproces?		
	Wordt de volgende generatie expliciet meegenomen in de participatie?		
	Wordt de volgende generatie expliciet meegenomen in de betekenisgeving van het kunstwerk?		
Relevantie thema	Sluit het ontwerp aan bij de geschiedenis van de wijk?		
	Sluit het ontwerp aan bij de sociale dynamiek en diversiteit van bewoners?		
	Sluit de visie aan bij een toekomstvisie voor de wijk en legt het daarmee een nadruk op de volgende generatie?		
	Sluit de visie aan bij de symboliek die typerend is voor de Heuvel, zoals de architectuur, natuur, rituelen of symbolen?		
Verbinding en betrokkenheid	Stimuleert het ontwerp en maakproces de verbinding en betrokkenheid van de wijkbewoners?		
	Stimuleert de beleving van het beoogde kunstwerk de verbinding		

	en betrokkenheid van de wijkbewoners?		
	Blijkt uit de visie dat het beoogde kunstwerk, ontwerp- en/of maakproces bijdraagt en uitnodigt tot ontmoeting en gesprek?		
Connectie met Breda	Heeft de kunstenaar aantoonbare binding met Breda en bij voorkeur met de wijk Heuvel?		
Ervaring en profiel	Is er ervaring met participatief werken en kunst in de openbare ruimte?		
Materialen en duurzaamheid	Is het beoogde kunstwerk vandalismebestendig, weersbestendig en geschikt voor langdurige plaatsing (10–20 jaar)?		
Toegankelijkheid en inclusie	Is het beoogde kunstwerk toegankelijk voor iedereen en niet aanstootgevend?		
Technische haalbaarheid	Is het ontwerp uitvoerbaar binnen het budget en de regelgeving?		
Samenwerking en communicatie	Is er een duidelijke aanpak voor samenwerking met de gemeente en bewoners?		
Beheer en onderhoud	Is er aandacht voor beheer, onderhoud en afspraken over eigendom/auteursrecht?		

Totaalscore en advies

Vul hier de totaalscore in en geef een gemotiveerd advies over het al dan niet selecteren van het voorstel.

